

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньо-професійної програми

Олександра СИДОРЕНКО
від "30" жовтня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Інна ВАРНАВСЬКА

Протокол засідання кафедри
соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ
від "01" вересня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вікова психологія

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – «Практична психологія»

Спеціальність – 053 Психологія

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Кропивницький-Херсон – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Вікова психологія
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Соціальних та поведінкових наук
Викладач	Сидоренко Олександра Юріївна, кандидат психологічних наук, доцент; доцент кафедри соціальних та поведінкових наук.
Контактна інформація	номер телефону викладача: (067)507-63-36 адреса електронної пошти: sydorenko_o@ksaeu.kherson.ua адреса електронної пошти кафедри: dep.sbs@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	Вівторок, четвер – з 15.00 до 17.00; для погодження часу онлайн консультацій здобувачам слід писати на електронну пошту викладача
Програма дисципліни	Змістова частина 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВІКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ Тема 1. Об'єкт, предмет, мета і завдання вікової психології Структура, значення та місце вікової психології в системі наук. Методологічні засади та принципи вікової психології. Історія виникнення та провідні напрями вікової психології. Вік як основна наукова категорія. Взаємозв'язки онтогенезу та філогенезу. Класифікація методів дослідження вікової психології. Специфіка застосування психологічних методів дослідження у різні вікові періоди розвитку людини. Тема 2. Поняття про психічний розвиток Поняття про психічний розвиток. Загальні закономірності психічного розвитку індивіда. Співвідношення біологічного і соціального факторів психічного розвитку. Детермінанти психічного розвитку. Учіння і розвиток (підходи Ж. Піаже, Г. С. Костюка). Порушення психічного розвитку. Гетерохронія психічного розвитку: акселерація та ретардація. Тема 3. Періодизація вікового розвитку. Кризи розвитку особистості Загальна характеристика вікових криз. Основні підходи до класифікації періодів розвитку людини. Біогенетичний підхід. Теорія рекапітуляції (С. Холл). Теорія дозрівання А. Гезела. Концепція А. Валлона. Психодинамічний підхід (З. Фрейд). Епігенетична концепція Е. Еріксона. Культурно-історична концепція та її послідовники (Г.С. Костюк). Когнітивізм. Періодизація інтелектуального розвитку дитини Ж. Піаже. Рівні та стадії морального розвитку особистості (за Л. Кольбергом). Персонологічний підхід до вікового розвитку особистості (А. Маслоу, К. Роджерс). Змістова частина 2. ДИТЯЧА ПСИХОЛОГІЯ Тема 4. Психологія пренатального розвитку та психічного розвитку немовляти Психологічна характеристика розвитку людини у пренатальний та натальний період. Умови розвитку психіки у пренатальний період. Психічні прояви людини до народження. Психологічні особливості натального періоду. Фаза новонародженості. Рефлекси та їх значення в житті людини. Криза новонародженості. Комплекс пожвавлення. Анатомофізіологічні особливості розвитку немовляти. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Розвиток пізнавальних процесів і моторики у немовлят. Криза першого року життя. Система «Немовля-Дорослий». Спілкування з дорослими та його вплив на розвиток немовляти. Девіантне материнство. Післяпологова депресія.

Тема 5. Психічний розвиток дитини в ранньому віці

Анатомо-фізіологічні передумови психічного розвитку в ранньому дитинстві. Провідна діяльність у ранньому дитинстві. Розвиток рухових навичок. Прямоходіння та його значення для розвитку дитини. Когнітивний розвиток в ранньому дитинстві. Розвиток мовлення. Теорії ігрової діяльності. Соціальні аспекти розвитку дитини у ранньому віці. Новоутворення періоду. Формування самосвідомості дітей раннього віку. Криза 3-х років.

Тема 6. Особливості психічного розвитку в дошкільному віці

Анатомо-фізіологічні передумови психічного розвитку в дошкільному віці. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільників. Соціальна ситуація розвитку дошкільника. Особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільнят. Зображальна та конструктивна діяльність дошкільника. Егоцентрична мова. Розвиток особистості та самосвідомості дошкільника. Новоутворення дошкільного віку. Супідрядність мотивів. Криза семи років. Психологічна готовність дитини до навчання у школі.

Змістова частина 3. ПСИХОЛОГІЯ ДОРΟΣЛІШАННЯ**Тема 7. Характеристика психічного розвитку дитини молодшого шкільного віку**

Анатомо-фізіологічні особливості дитини молодшого шкільного віку. Соціальні детермінанти розвитку дитини молодшого шкільного віку. Особливості навчальної діяльності дитини у початковій школі. Розвиток пізнавальних процесів дитини молодшого шкільного віку. Поява абстрактного мислення. Розвиток самосвідомості дитини молодшого шкільного віку. Адаптація дитини до школи. Початкова шкільна дезадаптація: ознаки, вияви та способи корекції. Проблема гіперактивності дитини.

Тема 8. Особливості психічного розвитку в підлітковому віці

Криза підліткового віку. Провідні концептуальні підходи до розуміння підліткової кризи. Анатомо-фізіологічна перебудова організму підлітків та її вплив на психічний розвиток. Соціальна ситуація розвитку та провідний вид діяльності підлітка. Значення ровесників у психічному розвитку підлітка. Особливості спілкування підлітків з дорослими. Формування особистості підлітка. Розвиток самосвідомості та самооцінки. Специфічні прояви пізнавальних процесів у підлітковому віці. Девіації підлітків: делінквентна поведінка, адиктивна поведінка, втеча з дому.

Тема 9. Психологія юнацтва

Теорії юнацтва: біологізаторські, психоаналітичні, соціологізаторські. Фізіологічна зрілість людини. Розвиток соціальної зрілості юнаків. Особливості спілкування юнаків. Проблема конфлікту поколінь і налагодження міжпоколінної наступності. Дружба і любов у юнацькому віці. Професійне самовизначення індивіда як варіант провідного виду діяльності у юнацькому віці. Формування світогляду юнаків. Моральний розвиток людини в юнацькому віці. Криза 17-ти років, її детермінація вияви та шляхи подолання. Психологічні особливості студентства.

Змістова частина 4. ПСИХОЛОГІЯ ДОРΟΣЛОЇ ЛЮДИНИ**Тема 10. Особливості психічного розвитку в період ранньої дорослості**

Акмеологія. Вікова періодизація дорослості. Фізіологічний розвиток людини у середньому віці. Розвиток психічних пізнавальних процесів у період дорослості. Соціальна ситуація розвитку дорослого. Психосоціальний розвиток у

	період ранньої дорослості. Встановлення близьких стосунків. Особливості міжособистісних стосунків дорослих. Тема 11. Особливості психічного розвитку в період середньої дорослості Сімейні ролі зрілої людини. Батьківство. Професійна діяльність людини. Професійна самореалізація дорослого. Професійний цикл. Адаптація та набуття майстерності. Зміна системи професійних цінностей. Проблема професійного вигорання. Система цінностей дорослого. Прийняття свого віку. Криза середнього віку. Тема 12. Психологія пізньої дорослості та старіння Сучасні психологічні уявлення про старіння і старість. Види старіння: біологічне, психічне, соціальне. Особливості психічних процесів людей літнього віку. Гетерохронність старіння. Психосоціальний розвиток у літньому віці. «Щаслива старість». Довгожителі: причини, особливості, рівень самопочуття людини. Допомога людям літнього віку. Смерть і помирання: психологічні аспекти. Вплив соціальних установок на ставлення до людей літнього віку у різних культурах. Теорія відлучення «виходу з гри». Теорія модернізації. Теорія Дж. Мід.
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Вивчення дисципліни «Вікова психологія» є критично необхідним для майбутнього психолога, оскільки вона формує фундамент розуміння того, як змінюється психіка людини від народження до старості. Без знання закономірностей онтогенезу та механізмів становлення особистості фахівець не зможе ефективно здійснювати діагностичну, консультативну чи корекційну роботу. Навіщо майбутньому фахівцеві вивчати цю дисципліну? 1. Дисципліна є обов'язковим компонентом підготовки за спеціальністю 053 «Психологія» та базою для розуміння принципів навчання і виховання. 2. Курс дозволяє студенту навчитися компетентно вирішувати складні практичні задачі, з якими стикається психолог у роботі з різними віковими групами. 3. Вивчення курсу забезпечує перехід від простого накопичення знань до формування професійних компетентностей.
Інформаційний пакет дисципліни	Силабус дисципліни «Вікова психологія» знаходиться на https://www.ksau.kherson.ua/yakosv.html Навчально-методичний комплекс дисципліни «Вікова психологія». https://www.ksau.kherson.ua/yakosv.html

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів системи теоретичних знань про закономірності психічного розвитку людини в онтогенезі та розвитку практичних навичок застосування цих знань у майбутній професійній діяльності психолога
Завдання вивчення дисципліни	Для досягнення мети передбачається реалізація таких завдань: • навчити визначати основні закономірності, чинники та умови психічного розвитку людини на різних етапах онтогенезу; • сформувати здатність ідентифікувати вікові новоутворення, провідні види діяльності та сенситивні періоди розвитку особистості; • виробити навички добору та застосування методів психологічного дослідження для вивчення психічних властивостей особистості залежно від віку;

	• навчити аналізувати особливості засвоєння знань та розумового розвитку на різних вікових етапах (зокрема в молодшому шкільному віці); • сформувати вміння самостійно розв'язувати проблемні ситуації та типові завдання практичного психолога у роботі з різними віковими групами; • розвинути здатність планувати та проводити індивідуальну та групову консультативну роботу, враховуючи вікову специфіку клієнтів; • навчити застосовувати засоби психологічного впливу та корекції відповідно до вікових потреб та особливостей об'єкта дослідження.
--	---

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
Програмні результати навчання здобувача	
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН 02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. ПРН 22. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025-2026
Семестр	2
Курс	1

Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента
Пререквізити	Філософія, Загальна психологія, Психофізіологія, Психологія спілкування
Постреквізити	Соціальна психологія, Психологія конфлікту, Психологія праці, Психологія релігії

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4/120
Лекції	30
Практичні / Семінарські	30
Лабораторні	-
Самостійна робота	60
Форма підсумкового контролю	Екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Програмне забезпечення	1. Для реалізації інтерактивних методів навчання та забезпечення доступу до матеріалів: • платформи для відеозв'язку: Zoom, Google Meet або Microsoft Teams (для проведення лекцій та семінарів у режимі реального часу); • навчально-інформаційний портал ХДАЕУ: обов'язкове використання для розміщення силабусу, текстів лекцій, завдань для самостійної роботи та проходження тестування. 2. Інструменти для спільної роботи та візуалізації: • Miro або Jamboard – віртуальні дошки для створення ментальних карт соціальних зв'язків та групової динаміки; • Mentimeter або Google Forms – для проведення експрес-опитувань та соціально-психологічного тестування в реальному часі; пакет офісних програм: Microsoft Office (Word, PowerPoint) або Google Workspace для підготовки презентацій та рефератів.
Технічне забезпечення та обладнання	1. Для дистанційного формату (Online): • персональний комп'ютер або ноутбук із доступом до мережі Internet; • периферійні пристрої: вебкамера, мікрофон та динаміки/навушники для активної участі в дискусіях та тренінгах. 2. Для аудиторного формату (Offline): • мультимедійне обладнання: проектор та екран (або інтерактивна панель) для демонстрації презентацій та відеоматеріалів; • акустична система для якісного відтворення аудіовізуальних кейсів; • Wi-Fi покриття в аудиторії для доступу студентів до електронних ресурсів та порталу університету під час занять.

	3. Спеціалізоване обладнання (для психологічного практикуму): • відеокамера/смартфон: для запису та подальшого аналізу рольових ігор, ділових ігор та соціально-психологічних тренінгів; фліпчарт та набори маркерів: для візуалізації результатів групових дискусій під час офлайн-занять.
--	---

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Політика навчальної дисципліни базується на принципах взаємної відповідальності викладача та здобувача.
Вимоги до відвідування та поведінки	1. Обов'язковість відвідування – відвідування аудиторних занять (лекцій, практичних) є обов'язковим компонентом навчання. Здобувачі мають приходити на заняття підготовленими, завчасно ознайомившись із темою практичної роботи. 2. Пунктуальність – запізнення на заняття є неприпустимими. 3. Активність – на заняттях вітається активна участь, долучення до дискусій, розв'язання кейсів та використання інтерактивних методів навчання. Етика – дотримання правил техніки безпеки та культури спілкування є обов'язковим.
Дедлайни та відпрацювання	1. Дотримання термінів – практичні та самостійні роботи мають здаватися у встановлені терміни. Роботи, надані з порушенням дедлайну без поважних причин, оцінюються у розмірі 60% від максимальної суми балів за завдання. 2. Пропуски лекцій: з поважної причини – матеріал перевіряється під час опитування на практичних заняттях, з неповажної причини – відпрацьовується у формі співбесіди або підготовки реферату. Пропуски практичних занять – незалежно від причини, пропущені практичні та самостійні роботи мають бути відпрацьовані згідно з графіком консультацій викладача кафедри.
Академічна доброчесність	1. Оригінальність – усі письмові роботи здобувачів повинні бути результатом їхніх власних досліджень. 2. Заборони – будь-яке списування, плагіат або копіювання робіт інших студентів тягне за собою анулювання балів за завдання. Контрольні заходи – під час тестів, контрольних робіт та іспиту заборонено використання будь-яких допоміжних джерел (друкованих або електронних), крім дозволених викладачем.
Система заохочень та стягнень	1. Додаткові бали – здобувачі можуть отримати заохочувальні бали за наукову активність: роботу в гуртках, підготовку тез доповідей, участь у конференціях та публікацію статей за профілем дисципліни. Штрафні санкції – за несвочасне виконання завдань або порушення правил академічної доброчесності нараховуються штрафні бали (зниження оцінки).
Вимоги до виконання завдань	1. При підготовці до занять слід використовувати конспекти лекцій та рекомендовану літературу (не менше 10 основних джерел). Вітається використання додаткових джерел та критичний аналіз альтернативних поглядів на предмет дисципліни.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість	
			Годин	балів

			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВІКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ							
1	Тема 1	Об'єкт, предмет, мета і завдання вікової психології	2		2	3	4
	Лекція	Об'єкт, предмет, мета і завдання вікової психології	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				3	1
2	Тема 2	Поняття про психічний розвиток	2		2	4	4
	Лекція	Поняття про психічний розвиток	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				4	1
3	Тема 3	Періодизація вікового розвитку. Кризи розвитку особистості	4		4	8	4
	Лекція	Періодизація вікового розвитку. Кризи розвитку особистості	4				1
	Практика				4		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				8	1
	ПК ЗЧ 1	Підсумкова контрольна робота					3
Разом за ЗЧ1			8		8	15	31 год 15 б

Змістова частина 2. ДИТЯЧА ПСИХОЛОГІЯ

4	Тема 4	Психологія пренатального розвитку та психічного розвитку немовляти	2		2	4	4
	Лекція	Психологія пренатального розвитку та психічного розвитку немовляти	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				4	1
5	Тема 5	Психічний розвиток дитини в ранньому віці	4		4	7	4
	Лекція	Психічний розвиток дитини в ранньому віці	4				1
	Практика				4		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				7	1
6	Тема 6	Особливості психічного розвитку в дошкільному віці	2		2	4	4
	Лекція	Особливості психічного розвитку в дошкільному віці	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				4	1
	ПК ЗЧ 2	Підсумкова контрольна робота					3
Разом за ЗЧ2			8		8	15	31 год 15 б

Змістова частина 3. ПСИХОЛОГІЯ ДОРОСЛІШАННЯ

7	Тема 7	Характеристика психічного розвитку дитини молодшого шкільного віку	2		2	5	4
	Лекція	Характеристика психічного розвитку дитини молодшого шкільного віку	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				5	1
8	Тема 8	Особливості психічного розвитку в підлітковому віці	2		2	5	4
	Лекція	Особливості психічного розвитку в підлітковому віці	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				5	1
9	Тема 9	Психологія юнацтва	2		2	5	4
	Лекція	Психологія юнацтва	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				5	1
	ПК ЗЧ 3	Підсумкова контрольна робота					3
Разом за ЗЧ 3			6		6	15	27 год. 15 б.

Змістова частина 4. ПСИХОЛОГІЯ ДОРОСЛОЇ ЛЮДИНИ

10	Тема 10	Особливості психічного розвитку в період ранньої дорослості	2		2	3	4
	Лекція	Особливості психічного розвитку в період ранньої дорослості	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				3	1
11	Тема 11	Особливості психічного розвитку в період середньої дорослості	2		2	4	4
	Лекція	Особливості психічного розвитку в період середньої дорослості	2				1
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				4	1
12	Тема 12	Психологія пізньої дорослості та старіння	4		4	8	4
	Лекція	Психологія пізньої дорослості та старіння	4				1
	Практика				4		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.				8	1
	ПК ЗЧ 4	Підсумкова контрольна робота					3
Разом за ЗЧ 4			8		8	15	31 год 15 б.
Всього за дисципліною			30		30	60	120 год 60 б.

10. Форми і методи навчання

Загальні вимоги	Навчальний процес із дисципліни базується на поєднанні традиційних та інноваційних методів, що забезпечують перехід від простого накопичення знань до формування професійних компетентностей. Для реалізації вказаних методів використовується спеціалізоване програмне забезпечення, мультимедійне обладнання та ресурси навчально-інформаційного порталу університету.
Лекційні заняття	Основними формами є вступні, тематичні, оглядові та підсумкові лекції. Методи викладання: 1. Словесні – інформаційно-повідомлювальне та пояснювально-спонукальне викладення матеріалу. 2. Наочні та інноваційні – використання мультимедійних технологій (лекції-візуалізації), опорних конспектів та системи зображально-виражальних засобів для ілюстрації теоретичних та практичних феноменів. Робота студента – глибока обробка лекційного матеріалу через аналіз конспекту, роботу з монографіями та науковими працями для розуміння логіки відповідних процесів.
Практичні / Семінарські заняття	Проводяться переважно в активних та творчих формах для стимулювання самостійного мислення. 1. Інноваційні методи: • кейс-технологія – аналіз конкретних практичних ситуацій; • групові методи – робота в малих групах, дискусії та бесіди для розвитку комунікативних навичок; • тренінгові та ігрові методи – проведення ділових ігор та рольове моделювання практичних ситуацій. Дослідницькі методи: підготовка наукових доповідей і повідомлень, евристичне навчання та створення проблемних ситуацій.
Лабораторні заняття	Не передбачено навчальним планом
Самостійна робота	Самостійна робота спрямована на щоденну підготовку та розвиток навичок наукового пошуку. Зміст роботи: 1. Самостійне вивчення окремих тем та робота з літературою (не пізніше 5-річної давності). 2. Виконання прикладних задач та моделювання ситуаційних завдань по кожній змістовій частині. Контроль: Перевірка через тести, реферати, колоквиуми та презентації результатів самостійних досліджень.

11. Система контролю та оцінювання

Загальні вимоги	Система оцінювання базується на 100-балльній шкалі та охоплює перевірку знань, умінь і результатів навчання здобувача.
Поточний контроль	Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час аудиторних занять та перевірки самостійної роботи. Він включає: 1. Методи контролю – усний контроль (опитування, бесіди, доповіді); письмовий контроль (контрольні роботи, реферати, есе); презентації результатів самостійних досліджень; практичний контроль під час виконання вправ у групах; тестовий контроль. 2. Оцінювання – базується на систематичності роботи здобувача та якості виконання завдань для самостійної роботи.
Підсумковий контроль за змістовими частинами	Контроль за засвоєнням окремих блоків дисципліни здійснюється у формі комплексного комп'ютерного тестування. Це дозволяє ідентифікувати та кількісно оцінити рівень набутих компетентностей.

Підсумковий контроль з дисципліни	Форма контролю: екзамен. Форма проведення: письмовий тест або комбінована форма (усно-письмова). Умова допуску: виконання всіх видів робіт, передбачених структурою курсу. Критерій успіху: максимальна кількість балів для успішного складання – сумарно 60 балів за результатами семестру та 40 балів за екзамен.
--	--

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)																Екзамен	Підсумкова оцінка
Змістова частина 1				Змістова частина 2				Змістова частина 3				Змістова частина 4					
T1	T2	T3	ПК ЗЧ1	T4	T5	T6	ПК ЗЧ2	T7	T8	T9	ПК ЗЧ3	T10	T11	T12	ПК ЗЧ		
Max 4	Max 4	Max 4	Max 3	Max 4	Max 4	Max 4	Max 3	Max 4	Max 4	Max 4	Max 3	Max 4	Max 4	Max 4	Max 3	Max 40	Max 100

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Атаманчук Н. М. Вікова психологія: Конспект лекцій для студентів денної форми навчання, освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, спеціальності 053 «Психологія» / Укл. Н. М. Атаманчук. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2022. 120 с. 2. Вікова психологія : конспект лекцій / укладачі: П. І. Сахно, Н. М. Теслик. – Суми : Сумський державний університет, 2024. –190с. 3. Загальна та вікова психологія: опорний конспект лекцій для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
---------------------------	---

	спеціальності 013 Початкова освіта / Укладач М. С. Барчій. Мукачєво: МДУ, 2021. 51с. 4. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: ВД Сварог, 2020. 128 с. 5. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Університетська книга, 2023. 352 с. 6. Савчин М., Василенко Л. Вікова психологія: навч. посібник. Київ: Альма матер, 2021. 376 с. 7. Сергєєнкова О., Столярчук О., Коханова О., Пасєка О. Вікова психологія: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2020. 376 с. 8. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Видавництво: Каравела, 2023. 400 с. 9. Medvid O., Sakhno P., Sakhno K. Influence of family upbringing in childhood on success in student periodu: ukrainian model. Current issues of humanitarian sciences: interuniversity collection of scientific works of young scientists of the Drohobych State Pedagogical University named after I. Franko. 2022. Issue 54 T.1. P. 321–330. 10. Sakhno P., Maliovana N.V., Skoropys U.M. The Peculiarities of the Behavior of Persons of Early Adulthood in Conditions of the Social Restrictions X All-Ukrainian scientific conference of students, postgraduates and teachers of Sumy State University "Social and humanitarian aspects of the development of modern society" April 27-28, 2023. P. 315–320.
Додаткова	1. Давидова О. В. Майндфулнес – технології регуляції стресостійкості в роботі практичного психолога з учнями юнацького віку. Кременчук. 2022. 56 с. 2. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Потужні інструменти розвитку особистості. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2021. 384 с. 3. Кубишко І. Особливості прояву негативізму у підлітковому віці // «Перший крок у науку»: матеріали XIV студентської конференції, м. Суми, 24.05.2023 р. Суми: СумДУ, 2023. С. 282-284. 4. Пітерсон Таня 101 спосіб впоратися з тривогою, страхом і панічними атаками / пер. з англ. Анастасія Дудченко. Київ : Наш Формат, 2021. 240 с. Сахно П. І., Білодід С. В., Подолкова С. В. Соціальний інститут сім'ї в процесі навчання дітей // Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства: Матеріали восьмої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 16–17 квітня 2020 р.) / уклад. М.М. Набок. Суми: Сумський державний університет, 2020. С. 415–420. 5. Сахно П. І., Лутцева М. Рівень інтернет-залежності у осіб підліткового та юнацького віку в період воєнного стану // X Всеукраїнська наукова конференція студентів, аспірантів та викладачів Сумського державного університету «Соціально- гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства» 27–28 квіт- ня 2023 р. Суми: Сумський державний університет, 2023. С. 268–273. 6. Тарасова Т. Б. До проблеми спілкування студентів першого курсу закладу вищої освіти // Габітус. Науковий журнал. 2020. №20. С. 272–279. URL: http://habitus.od.ua/journals/2020/20-2020/51.pdf 7. Тарасова Т. Б. Особливості емоційної сфери студентів першого курсу закладу вищої освіти // Габітус. Науковий журнал. 2022. №33. С. 164–169. URL: http://habitus.od.ua/journals/2022/33-2022/29.pdf
Інформаційні ресурси	1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України — https://mon.gov.ua/ 2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського — http://www.nbuv.gov.ua/ 3. Офіційний сайт ХДАЕУ — https://www.ksau.kherson.ua/

	4. Освітній портал (Moodle) ХДАЕУ — http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/ 5. Наукова бібліотека ХДАЕУ — https://www.ksau.kherson.ua/news-2/nnb.html 6. Кафедра соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ — https://www.ksau.kherson.ua/econom/%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0-%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA.html
--	--